

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag för att verkställa de nationella lagstiftningsåtgärder som avses i Europaparlamentet och rådets förordning om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljö-

lednings- och miljörevisionsordning (EMAS).

Lagen föreslås träda i kraft den 11 januari 2011.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG, nedan *EMAS-förordningen*, trädde i kraft den 11 januari 2010. Förordningen ersatte Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 761/2001, om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning, nedan *2001 års EMAS-förordning*. Förordningen genomfördes i Finland genom lagen om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen (914/2002), nedan *EMAS-lagen*. Avsikten är att EMAS-lagen ska ersättas med den lag som föreslås i denna proposition.

EMAS grundar sig på en ordning som bildas av oberoende och neutrala myndigheter. Ett behörigt organ är ansvarigt för registrering av organisationer i EMAS och uppgiften sköts i Finland av Finlands miljöcentral. För ackreditering av miljökontrollanterna och för

tillsyn av deras verksamhet har det utsetts ett ackrediteringsorgan, eller i vissa länder ett licensorgan. Ackrediteringsorgan i Finland är ackrediteringstjänsten FINAS vid Mätteknikcentralen. Inspecta Sertifiointi Oy och DNV Certification Ab är ackrediterade EMAS-kontrollanter i Finland. En person eller ett organ har kunnat vara kontrollant för EMAS. I praktiken har kontrollanterna varit organ, eftersom enskilda personer sällan har tillräckligt bred kompetens. Ackrediteringen gäller även i de övriga medlemsländerna inom EU och omvänt.

I Finland har det åren 2001—2010 registrerats sammanlagt 57 EMAS-organisationer med sammanlagt 63 registrerade verksamhetsställen. Under denna tid har på motsvarande vis avregistrerats totalt 35 organisationer. Största delen av de registrerade EMAS-organisationerna har varit stora industri- och byggverksamheter, såsom skogsindustrins fabriker, där hanteringen av miljöfrågor är av stor betydelse. Orsakerna till avregistreringen har bland annat varit avveckling av verksamheten, ändringar i ägarförhållandet eller en relativ försämring av nyttan av EMAS-registreringen vid långvarig registrering. Fle-

ra organisationer har också nöjt sig med standarden ISO 14001 som i stort sett motsvarar EMAS, men som kan genomföras i viss mån lättare än EMAS. I juni 2010 omfattade EMAS-registret 22 organisationer med 24 verksamhetsställen.

För företaget kan en EMAS-ordning i praktiken också byggas på ISO 14001 -systemets grund. Genom båda systemen eftersträvar man delvis samma mål, dvs. att förbättra nivån på miljövården och att förutse miljöutmaningarna. Som ett väsentligt inslag i EMAS ingår emellertid även en offentlig miljörapport som ska styrkas av en ackrediterad kontrollant. EMAS lämpar sig därför bäst för de organisationer vilkas verksamhet kräver öppen miljöansvarighet. EMAS är strängare även i fråga om iakttagandet av miljölagstiftningen. Dessutom används det i Finland också flera miljöledningssystem som är lättare än EMAS och ISO 14001 för små eller medelstora aktörer eller miljöledningssystem som är avsedda för kontorsmiljöer, såsom EcoStart som förvaltas av närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax, WWF:s Green Office och Ekokompassen som har tagits i bruk som ett samarbete mellan huvudstadsregionens kommuner.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

I enlighet med EMAS-förordningen är det centrala målet för detta lagförslag att främja användningen av EMAS, stärka dess miljöpåverkan och attraktion inom organisationer. I EMAS-lagen definieras EMAS centrala förfaringsätt som i huvudsak även uppfyller kraven i den nya EMAS-förordningen.

Enligt 2001 års EMAS-förordning har det emellertid varit möjligt att delta i EMAS bara för de organisationer som är etablerade i EU:s medlemsländer. Enligt den nya EMAS-förordningen kan man i medlemsländerna beskriva att deras behöriga organ bereder sig för att i EMAS registrera organisationer belägna utanför gemenskapen. I enlighet med propositionen ska detta efter övergångstiden vara möjligt även i Finland. Avsikten är att stöda en förbättring av nivån på miljövården för företag som agerar globalt oberoende av

hur företagens verksamhet är placerade geografiskt.

EMAS-förordningen innehåller en möjlighet till gemensam EMAS-registrering av flera verksamhetsställen inom en koncern. Detta gäller även verksamhetsställen i tredjeländer utanför gemenskapen. Registrering i Finland av organisationer som är verksamma i tredjeländer är emellertid möjligt bara om deras EMAS-kontrollant är ackrediterad i Finland. Miljökontrollanten ansvarar även i dessa fall utför kontrollen och godkänner att organisationen uppfyller lagstadgade miljökrav. Behörighetskravet för denna uppgift ingår i villkoren för kontrollantens ackreditering.

EMAS-förordningen gör det möjligt att likaså för första gången erkänna nationella och regionala miljöledningssystem som en del av EMAS. Målet är att göra det lättare för organisationerna att stegvis övergå från ett regionalt miljöledningssystem till EMAS, t.ex. när verksamheten utvidgas. Enligt förordningen är det Europeiska kommissionen som på förslag av ett medlemsland utfärdar erkännande. Enligt förslaget är det i Finland miljöministeriet som ska lämna in förslag om erkännande. För detta kan miljöministeriet begära att den instans som ansvarar för miljöledningssystemet styrker att deras miljöledningssystem eller delar av det överensstämmer med kraven i gemenskapsförordningen. Enligt förslaget kan miljöministeriet även av det nationella behöriga organet begära utlåtande om förslaget till erkännande.

I den nya EMAS-lagen ska även de nationella tillsynsmyndigheter som avses i gemenskapsförordningen anges. Tillsynsmyndigheterna ska lämna det behöriga organet behövlig information om hur lagstiftningen iaktas i organisationerna. Dessutom ska de enligt förordningen stöda organisationerna i frågor som gäller lagstadgade krav.

Enligt nuvarande lag är Finlands miljöcentral det behöriga organ som ansvarar för EMAS-registreringen i Finland och ska också vara det i fortsättningen enligt den nya lagen. Nationellt ackrediteringsorgan är fortfarande ackrediteringstjänsten FINAS vid Mätteknikcentralen. Avsikten är att avstå från möjligheten att ackreditera fysiska personer till miljökontrollanter.

3 Propositionens konsekvenser

De föreslagna lagbestämmelserna motsvarar i rätt hög grad gällande EMAS-lag. De lagstadgade ackrediterings- och registreringsuppgifterna har skötts av Finlands miljöcentral och ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen. Enligt förslaget fortsätter de båda organen med sin uppgift, så propositionen har inga organisatoriska konsekvenser. Som en utvidgning jämfört med det tidigare föreslås i lagen att registreringen av organisationer utanför gemenskapen inleds under övergångsperioden och att andra miljöledningssystem kan erkännas som en del av EMAS. Ändringarna kan öka det behöriga organets uppgifter i smärre mån närmast under övergångsperioden. På motsvarande sätt har antalet organisationer i registret successivt minskat, vilket man försöker kompensera genom ändringarna. Lagförslaget ska därmed inte ha några betydande statsfinansiella konsekvenser. Den föreslagna lagen innebär fortfarande inte att EMAS ska bli en del av de allmänna miljövårdsbestämmelserna för företag. Det är frivilligt att ta i bruk miljöledningssystemen och de bara kompletterar kraven i lagstiftningen.

4 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Propositionen var på remiss i september 2010. Utlå-

tanden begärdes av sammanlagt 56 olika instanser. Utlåtande om propositionen gavs av miljöministeriets enhet för internationella ärenden och EU-frågor, Finlands miljöcentral, regionförvaltningsverket i Östra Finland, närings-, trafik- och miljöcentralerna i Södra Savolax, Kajanaland, Mellersta Finland och Nyland, Finlands naturskyddsförbund rf, Energimarknadsverket, Näringslivets centralförbund rf, Skogsindustrin rf, UPM-Kymmene Oyj, Kemiindustrin KI rf, Helsingfors universitets bio- och miljövetenskapliga fakultet och Helsingfors stad.

De ändringar i gemenskapsförordningen som gällde ibruktageandets av möjligheterna att registrera organisationer utanför EU och koncerner i Finland understöddes huvudsakligen i utlåtandena. I utlåtandena ansågs att ändringarna var ett bra sätt att göra EMAS känd och att främja användningen av den. På samma grunder understöddes också den möjlighet som finns i propositionen att erkänna enklare miljöledningssystem. I vissa utlåtanden framfördes kritik om överlappningen av EMAS och ISO 14001 -systemet och det resurs- och kostnadssvinn som föranleds av det. Kritiken riktar sig emellertid inte egentligen mot de föreslagna ändringarna utan överhuvudtaget mot att de existerar två system av samma slag.

De synpunkter som framförts i utlåtandena har såvitt möjligt tagits i beaktande i beredningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Lagens syfte. Genom den föreslagna lagändringen ska 2009 års EMAS-förordning verkställas nationellt till den del det är nödvändigt och finns behov att utfärda närmare bestämmelser bl.a. om myndigheter, deras uppgifter och villkoren för registrering av organisationer.

2 §. Definitioner. Enligt förslaget ska det i paragrafen definieras de centrala begrepp

som är viktiga för att lagen ska vara begriplig. Nya begrepp som definieras i lagen är tillsynsmyndighet och koncern. Definitionen av tillsynsmyndigheten i enlighet med förordningen hänvisar till den behöriga myndighetens tillsynsuppgift i förhållande till efterlevnaden av den nationella miljölagstiftningen. Definitionen av koncern tas med som nytt begrepp i lagens 3 § på grund av att organisationernas registreringsmöjligheter utvidgas.

3 §. Deltagande i EMAS-förordningen. I paragrafen ska konstateras att ordningen är av frivillig karaktär och öppen för alla organisationer. I den ingår som ny bestämmelse att det enligt 2009 års EMAS-förordning är möjligt att registrera organisationer som verkar utanför EU. Enligt den nuvarande lagen har organisationer kunnat registrera sig i sitt hemland eller i något annat medlemsland i EU. Den nya förordningen ska göra det möjligt för medlemsländer att registrera organisationer som är belägna utanför gemenskapen, även om organisationen inte har verksamhetsställen inom gemenskapens område. I Finland anses det nu nödvändigt att möjliggöra de nämnda registreringarna. I paragrafen definieras dessutom kluster som nytt begrepp. I Finland finns det kluster bl.a. på kommunnivå, företag emellan och kommuner och företag emellan. Gemensamt för dem är att de har ett gemensamt mål och eftersträvar samarbets synergier t.ex. genom att skapa nätverk. På detta sätt kan klustren spela en betydande roll även då det gäller att främja användningen av EMAS. Eftersom klustren trots allt inte har en ställning som juridisk person ska deras verksamhetsställen registreras separat, så som det klart framgår av artikel 37 i gemenskapsförordningen.

4 §. Miljökontrollanter. Paragrafen ska komprimerat innehålla hänvisningar till gemenskapsförordningens bestämmelser om miljökontrollanternas uppgifter, som jämfört med tidigare skiljer sig bl.a. i fråga om den kontroll som utövas i tredjeländer och som nu ska träda i kraft. I paragrafen ska licens anges som alternativ till ackrediteringen. I Finland beviljar ackrediteringsorganen inte heller i fortsättningen licenser, men också ett finländskt ackrediteringsorgan måste godkänna en kontrollant med licens.

5 §. Ackrediteringssystemet. Enligt förslaget anges i paragrafen ett nationellt ackrediteringsorgan, som fortfarande ska vara Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet (ackrediteringstjänsten FINAS), och ackrediteringsorganets uppgifter enligt förordningen. Till paragrafen ska fogas bl.a. ett omnämnande att ackrediteringstjänsten FINAS varje månad ska meddela Europeiska kommissionen och det nationella behöriga organet om ändringar i fråga om miljökontrollanterna

och omfattningen av deras ackreditering. Det är emellertid inte nödvändigtvis fråga om att rapportera månadsvis, eftersom rapporterings skyldigheten endast gäller ändringar som skett. Avsikten är att avstå från möjligheten att ackreditera fysiska personer till miljökontrollant.

6 §. Behörigt organ. I paragrafen föreslås att Finlands miljöcentral fortsätter som behörigt organ. Några ändringar föreslås inte i centralens uppgifter.

7 §. Tillsynsmyndigheter. Enligt förslaget ska i paragrafen anges de nationella tillsynsmyndigheter som avses i gemenskapsförordningen. Till den behöriga tillsynsmyndighetens uppgifter hör skyldighet att informera om tillämpliga lagstadgade miljökrav och skyldighet att anmäla till det behöriga organet om en registrerad organisation inte uppfyller tillämpliga lagstadgade miljökrav. Gemenskapsförordningen anger inte direkt vilka de tillämpliga lagstadgade kraven är, men i praktiken gäller det nationella bestämmelser i miljölagstiftningen som tillsynsmyndigheterna tillämpar inom sitt verksamhetsområde. Skyldigheten att informera organisationerna innebär egentligen inte ytterligare ansvar för myndigheterna, eftersom myndigheterna redan har allmän upplysningsskyldighet enligt 8 § i förvaltningslagen. Företag som är intresserade främst av EMAS och EMAS specifika drag kan också hänvisas att söka närmare upplysningar på EMAS nationella webbplats och EU:s egen EMAS-webbplats. I Finland har Finlands miljöcentral den bäst uppdaterade kunskapen om EMAS. Tillsynsmyndigheterna får den aktuellaste informationen om företag som är EMAS-registrerade på EU:s EMAS-webbplats (http://ec.europa.eu/environment/EMAS/registration/sites_en.htm).

8 §. Registrering av organisationer. Enligt förslaget ingår det i paragrafen komprimerade hänvisningar till punkter i gemenskapsförordningen som gäller EMAS-registrering och eventuell avregistrering och bestämmelser om det behöriga organets skyldighet att vid behov begära utlåtande om huruvida miljölagstiftningen iaktas i organisationens verksamhet. I paragrafen ska också finnas bestämmelser om det behöriga organets an-

svar för att organisationer utanför gemenskapen registreras i enlighet med gemenskapsförordningen. Med de berörda intressentgrupperna i paragrafen avses, i enlighet med det som angetts i den tidigare EMAS-förordningen, fortfarande sådana personer eller grupper, inklusive myndigheter, som organisationens miljöåtgärder gäller eller som berörs av dem.

9 §. Tillsyn. I paragrafen ska det behöriga organet förpliktas att reda ut sådana brister i en registrerad organisations verksamhet som kommit till organets kännedom i fråga om miljövårdsbestämmelsernas efterlevnad. Det behöriga organet ska ges rätt att begära att tillsynsmyndigheten granskar organisationens verksamhet och ger utlåtande om det. Även den registrerade organisationen ska förpliktas att till det behöriga organet och tillsynsmyndigheten lämna uppgifter som är nödvändiga för tillsynen av förordningens efterlevnad. I EMAS-lagen har det även tidigare funnits liknande bestämmelser. I den nya paragrafen gäller ändringen bara den egentliga utökningen av tillsynsmyndigheternas skara, vilken beror på att definitionen av tillsynsmyndigheterna är vidare.

10 §. Användning av logotyp. Paragrafen ska innehålla komprimerade hänvisningar till de förutsättningar att använda EMAS-logotypen som angetts i gemenskapsförordningen. Möjligheten för vissa instanser att använda EMAS-logotypen för att marknadsföra och främja hela EMAS-ordningen ska tas in som en ny bestämmelse på lagnivå. I enlighet med gemenskapsförordningen får EMAS-logotypen dock inte användas på produkter eller deras förpackningar, eller tillsammans med jämförande påståenden om andra verksamheter och tjänster eller på ett sätt som kan leda till sammanblandning med miljömärken.

11 §. Avgifter. I paragrafen ska det fortfarande finnas en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av lagen till det behöriga organet, liksom också till Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet i fråga om rätten att ta ut avgifter. Godkännandet av lagförslaget förutsätter uppdatering av miljöministeriets förordning som utfärdas med stöd av lagen om grunderna för avgifter.

12 §. Stegvis ansats. I paragrafen ska miljöministeriet ges rätt att lämna in förslag till Europeiska kommissionen om erkännande av sådana i Finland certifierade miljöledningssystem eller delar av dem som uppfyller motsvarande krav i EMAS-förordningen och att begära att den instans som ansvarar för miljöledningssystemet styrker att deras miljöledningssystem eller delar av dessa överensstämmer med kraven i gemenskapsförordningen. Till EMAS-förordningens mål hör att underlätta att andra miljöledningssystem övergår till att omfattas av EMAS samt att utnyttja systemen och synergierna mellan systemen. EMAS-ordningens förhållande till standarden ISO 14001 har definierats redan i EMAS-förordningen. När andra system, som främst är avsedda för små och medelstora aktörer och är betydligt lättare än de ovan nämnda, erkänns som en del av EMAS-ordningen stöder det utvecklandet av kontrollen av organisationernas miljöfrågor t.ex. i samband med att verksamheten utvidgas. Sist och slutligen betjänar detta den nya EMAS-förordningens mål, dvs. att ordningen ska användas i högre grad och att det får ökad genomslagskraft. I Finland används för närvarande bl.a. miljöledningssystemen Eco-Start, Green Office och Ekokompass. Även dessa system eller delar av dem kan det i framtiden bli möjligt att godkänna som en del av EMAS-ordningen med stöd av paragrafen om stegvis ansats.

I paragrafen ska miljöministeriet dessutom ges rätt att av det behöriga organet begära utlåtande om förslaget till erkännande.

13 §. Ändringssökande. I paragrafen ska rätten till ändringssökande i beslut som fattats enligt EMAS-lagen av det behöriga organet och Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet.

14 §. Straffbestämmelse. Genom lagändringen föreslås inga innehållsmässiga ändringar i paragrafen med straffbestämmelser. I paragrafen föreslås för tydlighetens skull ett omnämnande om förbudet mot användning av en logotyp med registreringsnummer för förbjudna ändamål. Berättigade till att använda logotyp med registreringsnummer är bara de organisationer som är godkända genom registrering i EMAS. I samband med registreringen får varje organisation ett indi-

viduellt registreringsnummer som organisationen kan använda tillsammans med EMAS-logotypen i de sammanhang som förordningen medger. Övriga organisationer, såsom behöriga organ, ackrediterings- och licensieringsorgan, nationella myndigheter och andra intressentgrupper kan använda logotypen utan registreringsnummer enbart för marknadsföringsändamål och för främjande av EMAS, och inte ens då i strid med artikel 10 punkt 4.

15 §. Ikraftträdande. Enligt gemenskapsförordningen ska de ändrade förfarandena i förordningen vara verkställda i medlemsländerna senast den 11 januari 2011. Enligt förslaget ska dock den nya lagens 8 § 3 mom. och 12 § träda i kraft först den 31 januari 2012. I fråga om 8 § 3 mom. anses övergångstiden vara nödvändig så att det behöriga organet har tid att bereda sig för att det eventuellt kommer begäran om registrering från flera organisationer utanför gemenskapen och att man har tid att utarbeta anvisningar på gemenskapsnivå och samla erfarenhet från andra medlemsländer. Motsvarande motivering gäller ikraftträdandet av nya 12 §.

2 Ikraftträdande.

Lagen föreslås träda i kraft den 11 januari 2011. Bestämmelserna i EMAS-förordningen är i sig nationellt tillämpliga. Den tidsfrist som EMAS-förordningen satt ut för slutligt genomförande gäller särskilt bestämmelserna om nya förfaranden för ackrediteringsorganen och de behöriga organen. Enligt övergångsbestämmelserna i EMAS-förordningen fortsätter de myndigheter som utsetts i enlighet med 2001 års EMAS-förordning sin verksamhet och är därmed behöriga enligt den nya EMAS-förordningen även efter att tidsfristen för genomförandet löpt ut.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås inte någon ändring av privata miljökontrollanters uppgifter i förhållande till den gällande lagen. Karaktären av de uppgifter som handlas av privata miljökontrollanter kan dock till vissa delar be-

traktas som en offentlig förvaltningsuppgift, eftersom kontrollen av dem i praktiken har stor betydelse vid bedömningen av de förutsättningar en organisation har att bli registrerad. Grundlagsutskottet har i sina uttalanden fäst uppmärksamhet vid att privaträttsliga organ som handlar offentliga eller med dem jämförbara uppgifter i sin verksamhet måste säkerställa de centrala principerna för god förvaltning. Enligt praxis i grundlagsutskottet (GrUU 2/2002 rd) kan kraven på god förvaltning i stället för genom tillämpning av den allmänna lagstiftningen förvaltningsförfarande tillgodoses genom tillämpning av speciallagstiftning inom ifrågavarande område, då det inte är fråga om beslut som gäller den enskildes rätt eller fördel. I sådan verksamhet kan man enligt grundlagsutskottets ståndpunkt säkerställa att grundrättigheterna, rättsskyddet och en god förvaltning tillgodoses med tillhjälp av tillräcklig offentlig övervakning att lagstiftning som tillämpas på utbudet av tjänster är lämplig, av att ifrågavarande personal är kompetent och av deras verksamhet.

Bestämmelser om ackreditering av och tillsyn över miljökontrollanter och om miljökontrollanternas verksamhet finns i EMAS-förordningen. Motsvarande krav gäller i alla länder som är medlemmar i unionen och de tillämpas som sådana i Finland. Kraven i förordningen garanterar t.ex. att kontrollanterna är oavhängiga och att utbildningen är ändamålsenlig samt övrig tillsyn över verksamheten.

Bestämmelserna i EMAS-förordningen kan därför i regel anses vara tillräckliga som en garanti för god förvaltning om man samtidigt beaktar att det är fråga om en frivillig ordning. Det grundläggande syftet med ordningen är att den ska sporra organisationerna att vidta sådana åtgärder som lagstiftningen inte förpliktar dem till. Ordningen i sig ger med anledning av detta inte en organisation som tillhör den någon nämnvärd förmån eller annan rättighet. För miljökontrollanternas del är det följaktligen inte fråga om betydande utövning av offentlig makt. Det är inte heller fråga om sådana beslut angående en individs eller ett företags rättigheter eller skyldigheter som enligt 21 § grundlagen borde omfatta möjlighet att söka ändring. Det är tillräckligt

att det finns möjlighet att söka ändring i beslut av den myndighet som övervakar miljökontrollantens verksamhet.

I EMAS-förordningen finns det dock inte tillräckliga bestämmelser om tillämpningen av språklagstiftningen eller om tillämpningen av bestämmelser som gäller verksamhetens offentlighet samt tystnadsplikten. Av den orsaken föreslås det att det i lagens 4 § ska ingå

en bestämmelse enligt vilken bland annat språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas på kontrollanterna.

Med stöd av det ovan anförda kan lagen stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om frågor som är nödvändiga för verkställigheten av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG, nedan *gemenskapens förordning*.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *EMAS* miljölednings- och miljörevisionsordningen enligt gemenskapens förordning,

2) *organisation* en instans enligt artikel 2 punkt 21 i gemenskapens förordning, exempelvis ett företag, en sammanslutning, en myndighet eller en del av dessa,

3) *miljökontrollant* en person eller instans enligt artikel 2 punkt 20 i gemenskapens förordning, som genom ackreditering eller licens är befullmäktigad att kontrollera att organisationens verksamhet motsvarar det som förutsätts i EMAS,

4) *behörigt organ* ett organ enligt artikel 11 i gemenskapens förordning, som ansvarar för

registreringen av organisationen och andra uppgifter enligt gemenskapens förordning,

5) *tillsynsmyndighet* en behörig tillsynsmyndighet enligt artikel 2 punkt 26 i gemenskapens förordning,

6) *ackrediteringssystem* ett system i enlighet med gemenskapens förordning för att ackreditera och utöva tillsyn över miljökontrollanter, vilket leds av ett ackrediteringsorgan,

7) *koncern* en i bokföringslagen (1336/1997) avsedd koncern och en med den jämförbar utländsk koncern.

3 §

Deltagande i EMAS

EMAS är en öppen ordning för frivilligt deltagande av organisationer som önskar förbättra sin miljöprestanda. I bruktagandet av EMAS förutsätter att organisationer som är belägna i Finland, en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller ett tredjeland, eller sådana organisationer som har verksamhetsställen i flera länder registrerar sig hos det behöriga organet.

Bestämmelser om förutsättningarna för registrering av organisationer, inklusive registrering på koncernnivå, finns i artiklarna 3 och 4 i gemenskapens förordning. Separat registrering gäller för organisationer i kluster enligt artikel 2 punkt 23 i gemenskapens förordning. Bestämmelser om sådan fortsatta regelbundna åtgärder som krävs för delta-

gande i EMAS finns i artiklarna 6—9 i gemenskapens förordning.

4 §

Miljökontrollanter

Bestämmelser om ackreditering och licensiering av miljökontrollanter finns i artiklarna 20—22 i gemenskapens förordning och om deras uppgifter i artiklarna 18, 19 och 25—27 i gemenskapens förordning. Miljökontrollanterna ska i den verksamhet som utövas enligt denna lag dessutom iaktta vad som bestäms i språklagen (423/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), förvaltningslagen (434/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på anställda hos miljökontrollanter, när de utför uppgifter som avses i 1 mom.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

5 §

Ackrediteringssystemet

Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet, ackrediteringstjänsten FINAS, är det i artikel 2 i gemenskapens förordning avsedda nationella ackrediteringsorgan som ackrediterar miljökontrollanterna. Ackrediteringstjänsten utövar också tillsyn över den verksamhet som bedrivs av miljökontrollanterna och de kontrollanter som fått licens. Bestämmelser om tillsynen finns i artiklarna 23, 24 och 28 i gemenskapens förordning.

Ackrediteringstjänsten FINAS ackrediterar inte fysiska personer till miljökontrollanter.

Ackrediteringstjänsten FINAS ska föra en sådan förteckning över de ackrediterade miljökontrollanterna och omfattningen av deras ackreditering som avses i artikel 28 punkt 8 i gemenskapens förordning. Varje månad ska ackrediteringstjänsten meddela ändringarna i förteckningen till det behöriga nationella organet och till Europeiska kommissionen.

6 §

Behörigt organ

Finlands miljöcentral är det nationellt behöriga organ som avses i artikel 11 i gemenskapens förordning och som har hand om de ärenden som enligt förordningen hör till dess uppgifter. Dessa är exempelvis att registrera organisationer, utöva sådan tillsyn som avses i gemenskapens förordning, föra register enligt artikel 12.2 i gemenskapens förordning och att månatligen underrätta Europeiska kommissionen om ändringar i registret.

7 §

Tillsynsmyndigheter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna, de kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna, skogscentralerna, Energimarknadsverket och Säkerhetsteknikcentralen är inom sina respektive verksamhetsområden sådana tillsynsmyndigheter som avses i 2 § 5 punkten.

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas uppgifter finns i artikel 32 i gemenskapens förordning.

8 §

Registrering av organisationer

Bestämmelser om registrering av en organisation och kraven på organisationen samt om tilldelande av registernummer finns i artikel 13 i gemenskapens förordning. Före registreringen ska Finlands miljöcentral vid behov begära utlåtande av tillsynsmyndigheten om huruvida organisationens verksamhet följer miljölagstiftningen.

Bestämmelser om när det behöriga organet kan låta bli att registrera en organisation finns i artikel 13 i gemenskapens förordning och bestämmelser om när organet kan avregistrera en organisation tillfälligt eller permanent i artikel 15 i gemenskapens förordning. Om organisationen inte kan registreras eller om organisationen ska avregistreras, ska det behöriga organet ge organisationen och de berörda intressentgrupperna tillfälle att bli

hörda innan beslutet fattas. Bestämmelser om delgivning av beslutet finns i förvaltningslagen (434/2003).

Finlands miljöcentral svarar förutom för registreringen av organisationerna inom gemenskapens område också för registreringen av organisationer utanför gemenskapen, inklusive koncerner eller delar av dem, i enlighet med 1 mom. och för tillsynen av deras verksamhet i enlighet med 2 mom.

9 §

Tillsyn

Finlands miljöcentral ska reda ut de brister i en registrerad organisations miljövärd som kommit till dess kännedom. Centralen kan för detta begära att tillsynsmyndigheten granskar organisationens verksamhet och ger ett utlåtande i ärendet, om inte ärendet tidigare kommit upp genom tillsynsmyndighetens förmedling.

Organisationen ska lämna nödvändiga uppgifter till Finlands miljöcentral eller tillsynsmyndigheten för att det ska kunna utredas om organisationen följt kraven i gemenskapsförordningen.

10 §

Användning av logotyp

Bestämmelser om en registrerad organisations rätt att använda den *EMAS-logotyp* som anges i bilaga V i gemenskapens förordning finns i artikel 10 i gemenskapens förordning. Bestämmelser om andra organisationers rätt att använda logotypen finns i artikel 35.2 i förordningen.

11 §

Avgifter

För registrering, förnyande av registrering och avregistrering av en organisation och ackreditering av miljökontrollanter enligt denna lag får en avgift tas ut. I fråga om bestämmande av avgiftens storlek iakttas det som

föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den i förordning av behörigt ministerium.

12 §

Stegvis ansats

Miljöministeriet kan i enlighet med artikel 45 i gemenskapens förordning föreslå för Europeiska kommissionen att i Finland certifierade miljöledningssystem eller delar av dem erkänns. Miljöministeriet kan begära att den instans som ansvarar för miljöledningssystemen styrker att deras miljöledningssystem eller delar av dem överensstämmer med kraven i gemenskapens förordning. Miljöministeriet kan även begära utlåtande i ärendet av Finlands miljöcentral.

13 §

Ändringssökande

I beslut som Finlands miljöcentral och Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet fattat i enlighet med denna lag får ändring sökas genom besvär på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

14 §

Straffbestämmelse

Bestämmelser om straff för marknadsföringsbrott finns i 30 kap. 1 § i strafflagen (39/1889).

Den som använder en logotyp med registreringsnummer som avses i 9 §, trots att organisationen inte är införd i registret, eller som i strid med artikel 10.4 i gemenskapens förordning använder logotypen på produkter eller förpackningar eller i samband med jämförande påståenden om tjänster ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse avseende användning av EMAS-logotypen* dömas till böter.

15 §

Ikraftträdande

Genom denna lag upphävs lagen om frivilligt deltagande i miljölednings- och miljörevisionsordningen (914/2002).

Denna lag träder i kraft den 20. Lagens 8 § 3 mom. och 12 § träder dock i kraft först den 31 januari 2012.

Helsingfors den 3 december 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Paula Lehtomäki*